

INTERNATIONAL POLITICS : THEORY AND PRACTICE—B

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

Note : Attempt one question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each and the entire Section E consisting of 20 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION-A

- I. Define International politics. Discuss its nature and scope.
- II. Critically examine the Realist Approach to International politics.

SECTION-B

- III. What do you mean by National power? Discuss its limitations.
- IV. Explain the various techniques of 'Balance of Power'. Discuss their relevance in the present context.

SECTION-C

- V. Explain the circumstances which led to the end of Cold war.
- VI. Discuss the features and natures of a Uni-polar world.

SECTION-D

- VII. Discuss the problems and prospects of SAARC.
- VIII. Give an account of efforts made by United Nations Organisation for the promotion of world peace.

SECTION-E

- IX. (a) International politics in an autonomous discipline.' Comment briefly.
- (b) What do you mean by Idealist Approach to International politics?
- (c) Write any two features of idealist approach to International politics.
- (d) Define power.
- (e) Write any two elements of National power.
- (f) What do you mean by Collective security?
- (g) Can National power be measured?
- (h) 'Collective Security is a mirage.' Comment briefly.
- (i) What do you mean by Cold war?
- (j) Write any two causes which led to the end of Cold war.
- (k) Write any two features of a Bi-polar world.
- (l) Write any two features of Post cold war era.
- (m) What do you mean by Bi-polar world?
- (n) Name all the member countries of SAARC.
- (o) 'Cold war still exists in the world in one or another form.' Comment briefly.
- (p) Describe briefly the achievements of SAARC.
- (q) Name all the member countries of E.U.
- (r) What do you mean by peace?
- (s) Write any two functions of UN Security Council.
- (t) Write any two functions of UN Secretary General.

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 9 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਹ ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 12 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ - ਓ

1. ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਕੋਪ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪ੍ਰਤਿ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ - ਅ

3. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. 'ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਤੁਲਨ' ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਬਾਰੇ ਕਰੋ।

ਭਾਗ - ਏ

5. ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

6. ਇਕ-ਧਰੁਵੀ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
 ਭਾਗ - ਸ
7. ਸਾਰਕ (SAARC) ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
8. ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ - ਹ

9. (a) 'ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਬਤਾ ਹੈ।' ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
 (b) ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 (c) ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪ੍ਰਤਿ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
 (d) ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
 (e) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਅੰਸ਼ ਲਿਖੋ।
 (f) ਸਮੂਹਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 (g) ਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
 (h) "ਸਮੂਹਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਥਾ ਕੁਸ਼ਲਾ ਹੈ।" ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
 (i) ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 (j) ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
 (k) ਦੋ-ਧਰੁਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
 (l) ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਮਗਰੋਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
 (m) ਦੋ-ਧਰੁਵੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 (n) ਸਾਰਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
 (o) "ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਅੱਜ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਹੈ।" ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
 (p) ਸਾਰਕ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
 (q) ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
 (r) ਅਮਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 (s) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
 (t) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।